ד: מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים. קשה אמאי לא קאמר ויוציאנה מרשות היחיד לרשות הרבים דאורחא דמילתא הוי טפי וים לומר דמרה"י לרה"ר לא טעו אינשי אבל זימנין שהמגילה קיימת כבר ברשות הרבים ויעבירנה ארבע אמות ועי"ל [1]דלהכי לא נקט מרשות היחיד לרשות הרבים לפי [שלפעמים] שאין שם מיום חטאת [2](כיון) שלא היתה עקירה לאשונה לשם כך כגון המפנה תפלים מזוית לזוית ונמלך עליהן להוליאן דפטור מהאי טעמא (שבת דף ה:): **ויעבירנה** ארבע אמות ברשות הרבים. אבל מילה בשבת אין לדמות דהא אמרינא [3]שכן נכלרתו עליה י"ג ברימות וגם אין אדם מל אלא אם כן הוי בקי דסכנה יש בדבר אך נשאל לר"י הלוי איך מוקעין במולאי יום הכפורים והלא אסור לעשות מלאכה [4] עד שיבדיל ומו שמא ילך אצל בקי כדאיתיאינן בר"ה שאל בשבת ואם כן היה לנו למיתם להאי גזירה ומיכן דמשום דתקיעת שופר חכמה ואין מלאכה וגם לא חיישינן שמא ילך אצל בקי דמשום תקיעה אמת [5] שאינה אלא משום זכר ליובל לא אנטריך כולי האי כראשם השנה דאורייתא היא ולריך שלשים קולות וכיצו שמואל אומר דדוקא בשבת ובר"ה דאם מעבירו ארבע אמות ברשות הרבים איכא איסורא דאורייתא בהא ודאי יש לחוש אבל במולאי יוה"כ דאפילו אם מעבירו ד' אמות ברשות הרבים לא הוי אלא איסור דרבנן בהא ודאי לא גזר דהוי גזירה לגזירה:

ורב יוסף אמר מפני שעיניהם של **עניים נשואות למקרא מגילה.** ע"כ נ"ל דרב יוסף לא פליג אטעמיה דרבה דהא גבי שופר ולולב ליכא טעמא אחרינא מכל מקום קאמר הכא טעמא אחרינא משום דליכא נפקותא מיהא במקדש דליכא שבות ואפ"ה אסור משום האי סברא דקאמר רב יוסף:

הוה

למימרא דתקנתא דברכין הוי והתנן חל להיות בשני כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום ואם איתא ליקדמו ליום הכניסה הוו להו עשרה ועשרה לא תקינו רבנן ת"ש חל להיות בחמישי כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום ואם איתא ליקדמו ליום הכניסה דאחד עשר הוא מיום הכניסה ליום הכניסה לא דחינן תא שמע א"ר יהודה [6]אימתי במקום שנכנסים בשני ובחמישי אבל מקום שאין נכנסים בשני ובחמישי אין קורין אותה אלא בזמנה ואי סלקא דעתך תקנתא דברכין היא משום דאין נכנסים בשני ובחמישי מפסדי להו לברכין לא תימא כדי שיספקו מים ומזון אלא אימא מפני [7]שמספקים מים ומזון לאחיהם שבברכין: כיצד חל להיות בשני בשבת כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום וכו': מאי שנא רישא דנקט סידורא דירחא ומאי שנא סיפא דנקט סידורא דיומי איידי דמיתהפכי ליה נקט סידורא דיומי: חל להיות בע"ש וכו': מתני' מני אי רבי אי רבי יוסי מאי רבי דתניא חל להיות בע"ש כפרים ועיירות גדולות מקדימין ליום הכניסה ומוקפין חומה קורין בו ביום ר' אומר אומר אני לא ידחו עיירות ממקומן [8]אלא אלו ואלו קורין בו ביום מאי טעמא דת"ק דכתיב [1]בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה עיירות קודמות למוקפין אף כאן עיירות קודמות למוקפין ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין נדחין עיירות ממקומן אף כאן לא ידחו עיירות ממקומן שאני הכא דלא אפשר ורבי מ"ט בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין עיירות נדחין ממקומן אף כאן לא ידחו עיירות ממקומן ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה עיירות קודמות למוקפין אף כאן נמי עיירות קודמות למוקפין שאני הכא דלא אפשר מאי ר' יוסי דתניא [9]חל להיות בערב שבת מוקפין וכפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בו ביום רבי יוסי אומר אין מוקפין קודמין לעיירות אלא אלו ואלו קורין בו ביום מ"ט דתנא קמא דכתיב בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה עיירות בארבעה עשר וזמנו של זה לא זמנו של זה אף כאן עיירות בארבעה עשר וזמנו של זה לא זמנו של זה ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות אף כאן אין מוקפין קודמין לעיירות שאני הכא דלא אפשר מ"ט דר' יוסי בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות אף כאן אין מוקפין קודמין לעיירות ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה [10]זמנו של זה לא זמנו של זה אף כאן זמנו של זה לא זמנו של זה שאני הכא דלא אפשר וסבר רבי עיירות לא דחינן ליום הכניסה והתניא [11]חל להיות בשבת כפרים מקדימין ליום הכניסה [2]ועיירות גדולות קורין בע"ש ומוקפות חומה למחר [12]ר' אומר אומר אני הואיל ונדחו עיירות ממקומן ידחו ליום הכניסה הכי השתא התם זמנם שבת היא והואיל דנדחו ידחו והכא זמנם ערב שבת כמאן אזלא הא דאמר רבי חלבו א"ר הונא פורים שחל להיות בשבת הכל נדחין ליום הכניסה הכל נדחין סלקא דעתך והא איכא מוקפין דעבדי למחר אלא כל הנדחה ידחה ליום הכניסה כמאן כרבי דכולי עלמא מיהא [3]מגילה בשבת לא קרינן מאי טעמא [13]אמר רבה הכל חייבין בקריאת מגילה [14](ובתקיעת שופר) ואין הכל בקיאין במקרא מגילה גזירה שמא יטלנה בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים והיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דלולב רב יוסף אמר מפני שעיניהן של עניים נשואות במקרא מגילה תניא נמי הכי אע"פ שאמרו כפרים מקדימין ליום הכניסה [7]גובין בו ביום ומחלקין בו ביום אע"פ שאמרו אדרבה משום דאמרו הוא אלא הואיל ואמרו שכפרים מקדימין ליום הכניסה גובין בו ביום ומחלקין בו ביום מפני שעיניהם של עניים נשואות במקרא מגילה [15]אבל

שמחה

ידחו ליום הכניסה. ופרקינן הכי השתא, התם שבת זמנם ולהדחות עומדין ידחו ליום הכניסה, הכא ערב שבת זמנם, לאו לדחייה עומדין, הילכך יקראו בזמנם. [6] ורבי הוא דאמר, כל הנידחין ידחו ליום הכניסה. כולי עלמא מיהת, בין רבי בין ר' יוסי בין רבנן דפליגי עלייהו, מגילה בשבת לא קרינן לה. מאי טעמא אמר רבה הכל חייבין במקרא מגילה ואין הכל בקיין בה וכו' כדאמרן, והיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דלולב, כולהו חדא גזירה היא שמא יעבירם ארבע אמות ברשות הרבים. **ואסיקנא** במסכת סוכה מפני מה אין לולב דוחה [את השבת ביום טוב (ה)ראשון, והלא מצוהו מן התורה אפילו בבגדים, ואוקימנא משום דלא ידעינן בקביעא דירחא ומססק לא דחינן שבת. והיינו טעמא דמגילה והיינו טעמא דשופר. **רב יוסף אמר** מפני שעיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה. תניא נמי הכי הואיל ואמרו חכמים כפרין מקדימין ליום הכניסה, גובין ומחלקין בו ביום, שעיני העניים נשואות למקרא מגילה וכיון שקורין ליום הכניסה כך גובין ומחלקין מעות של פורים ביום הכניסה. אבל

[1] נראה דחסר ול"ל אי"ר הלנו אי"ר הינא פורים שחל בשבת מל בשבת מל המתה יתהה ליום הכניסה ולי היא יכי.

עין משפט נר מצוה

כב א ב מיי' פ"ח מהלכות מגילה הלכה יד:
כג ג מיי' שם הלכה יג טוש"ע א"ח סימן תרפח סעיף ו:
כד ד ה מיי' פ"ב שם הלכה יד טוש"ע שם:

מוסף רש"י

אימתי. מקדימים, במקום שנכנסים בשני ובחמישי. במקום שנת דין קטון והכפרים נכנסים שם ליום הדין כשם להם הריב, אבל במקום שאין נכנסים. דהך הקדמה לאו קולא היא לכפרים, אין קורין אותה אלא בזמנה (לעיל ב:). **זמנו של זה לא זמנו של זה.** זמנו של מוקפין לאו זמנו של פרזים (לעיל ב:). **ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים.** הוא הדין דמלי למימר ויוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, אלא שכנהו מקומות ועניים אמרינן ים לחוש להשבת אלרבע אמות ואין לחוש להוצאה, כגון אם היה מונח בכרמלית או בקרפף לו בגיתה, דאין כאן איסור הוצאה דאורייתא ים כאן איסור העברה בר"ה, לו הבריחו על מנת ליטלו ולא להוליאו ומלך להוליאו פטור משום הוצאה אם לא עמד לפוס ביתנתיס כדאמרינן במסכת שבת (שובה מג ב).

רבינו חננאל

אבל מיום הכניסה ליום הכניסה לא דחינן. ותריצנה להא דר' חנינא, חכמים הקלו על הכפרים שיהו מקדימין ליום הכניסה מפני שמספקין מים ומזון לאחיהם שבברכים. וכן תנא רבי שמואל. ואקשינן הלא עזרא אחר שבאו ובנו הבית תיקן קריאת התורה בשני וכחמישי ובמנחה בשבת, ובימי מרדכי ואסתר שהיו בימי כנסת הגדולה (נ"א: ובימי כנסת הגדולה שהיו בימי מרדכי ואסתר) לא היתה תקנה זו ואין שם עדיין יום הכניסה, ואיך אמרה משנתינו אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה. ומצאנו בתלמוד ארץ ישראל כך, וכי מרדכי ואסתר מתקינין סמיכין, כדאמרן להיותם מקדימין ליום הכניסה. על מה שעזרא עתיד לתקן יום כניסה להיות קורין בספר תורה בשני ובחמישי. ואמר ר' מנא מי שסידר את המשנה סמכה למקרא משפחה ומשפחה מדינה ומדינה עיר ועיר. [**מתני**] **כיצד חל להיות בשני** בפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום ומוקפין חומה למחר. **ירושלמי** כל הני דתנינן חל להיות, בארבסר אנן קיימין. אמר ר' יוסי מתניתה אומ' כן ומוקפת חומה למחר. אמר ר' יוסי לית כאן חל להיות בשיני בשבת דאם כן מיקלע צומא רבה בחד בשבא, וכן אם חל י"ד (באחד) בשבת מיקלע צומא רבה ערב שבת. ואף על גב דאם חל (ר"ד) [נ"ד] כאדר להיות בשיני בשבת יבא פסח בד', לא הבאה המשנה להזכיר שחלו ממש אלא סידור יומי נקט, והכי קאמר אילו חל להיות בשיני אין מקדימין וקורין בחמישי ואף על גב שלא חל לעולם. חל להיות בשלישי כפרים קורין בי"ג חל להיות ברביעי כפרים קורין כי"ב חל להיות בחמישי קורין בחמישי. מיום הכניסה ליום הכניסה לא דחינן. חל להיות בערב שבת כפרים קורין בי"ג. חל להיות בשבת כפרים ועיירות גדולות קורין בי"ב. חל להיות באחד בשבת כפרים קורין בי"א. **ואקשינן** ומאי שנא מעיקרא נקיט סידורא דירחא כו', כתבנן מגילה נקראת באחד עשר בי"ב וי"ג וי"ד וכו'. פירוש נקיט תנא בי"א לחודש בי"ב לחודש בי"ג לחדש כסדר החדש ואחר כך שנה חל להיות בשיני בשלישי ברביעי בחמישי (ו)בששי בשבת באחד בשבת. ופרקינן איידי דמיתפכין ליה נקיט

מסורת הש"ס

א) [נעיל ב: נקמן ה.], ב) [נקמן יט.], ג) [מוספפתא פ"ח], ד) [נעיל ב.], ה) [מוספפתא פ"ח], ו) [נקמן ה.], ז) ספרים סט. פיסה מכ: ר"ה כט: [כילה ח:], ח) [ניתא בשאילתות ונרי"ף ורא"ש גם מהרש"א מוחק זה], ט) [עי' תוס' ר"ה כט: ד"ה שמא ותוס' סוכה מג. ד"ה דעבירנו ותוס' כילה יח.], י) [ל"ל כגון], כ) [יומא ה:],

תורה אור השלם

1. לקים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה:
אסתר ט כא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ויעבירנה כו' עד שיבדיל. עי' שבת דף קנ. ע"ב: **בא"ד שאינה אלא** כו'. עי' שבת דף קיל ע"ב תוס' ד"ה ואמאי ליתקע:

הגהות הב"ח

(**א**) רש"י ד"ה סידורא וכו' חל להיות בשבת בפרים מקדימין ליום הכניסה הרי ר"ב:

רבינו חננאל (המשך)

סידורא דיומי. פירוש אילו ששנא התנא סדר ימי החדש ושנה חל להיות י"ד באדר באחד בשבת כפרים מקדימין בחמישי ליום הכניסה שהוא אחד עשר לחדש, חל להיות יום רביעי (י"ד) [כפרים] קורין בשני בי"ב, ואם חל להיות בשלישי קורין הכפרים ביום הכניסה שהוא י"ג לחדש, הנה נמצאו הימים מתחפכים מאחד בשבת ליום רביעי ומיום רביעי יחזור ליום שלישי. וכן בשבת ובערב שבת כסדר הזה, לפיכך אחז סדר הימים של שבוע. מני מתניתין דקתני שאם חל ארבעה עשר להיות בערב שבת בפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות ומוקפות חומה קורין בערב שבת. אר רבי אר' יוסי. **רבי** דתניא רבי אומר אומר אני לא שידחו עיירות ממקומן, אלא אלו ואלו, עיירות גדולות ומוקפות חומה, קורין בערב שבת. ר' יוסי מאי היא, דתניא חל להיות בערב שבת כולל, ר' יוסי אומר אומר אני לא שיקדמו מוקפות לעיירות אלא מוקפות ועיירות קורין בו ביום. ודברייהן פשוטין הן. **ואקשינן** וסבר רבי לא ידחו עיירות ממקומן, והתניא חל להיות בשבת כפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בערב שבת ומוקפות חומה למחר ביום ראשון, רבי אומר אומר אני הואיל ונדחו עיירות מיום י"ד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com